

Háy János

A TOLLFOSZTÁS*

Olyan csúnya volt az írásfüzetem, hiába próbáltam szépre csinálni, a betűk mögött ott volt az ügyetlenség. Az írásfüzet az ügyetlenség szimbóluma lett, és mintha a homlokomra is rá lett volna nyomva ez a szó, hogy ügyetlen, mert az a kezem, amit ügyessé akartak tenni, nem volt alkalmas erre az ügyességre. Eldugtam. A könyhaszkekrényben volt egy polc, ott tartottam a könyveimet és a füzeteket.

Ma jönnek mások hozzánk, mert ma olyan lesz, hogy tollat fosztanak, és azt együtt kell csinálni, mert az olyan, hogy egy este el kell készülni, nem lehet a tollat többször előpakolni. Jönnek a nénik, hogy majd letépi a libatoll puha részét a kemény közepéről, hogy majd, amikor párna lesz belőle, vagy dunyha, esetleg paplan, akkor ne szúrjon az az erős tollvég. A tollpaplan nagyon vidéki dolog, gondoltam, olyan, mint a házikolbász. Házikolbász is csak vidéken van, városon párizsi van.

Én azt szeretem.

Volt egy ember a sógorbácsik közül, aki a váci húsüzemben dolgozott, ahol például a párizsit is előállították. Az úgy volt ott a húsüzemben, hogy fizetéskiegészítésképpen elhoztak mindennap valamit, és végül annyi rúd párizsijuk lett, hogy hozhatott belőle a rokonoknak is. Nagyon vártam már, hogy jöjjön ez a sógorbácsi, a párizsi miatt. Néztem a fekete bőrtáskáját, abba voltak tömve a párizsik, meg a turistaszalámik. Az is nagyon jó, meg arra gondolni, hogy a turisták is ilyet esznek, amikor megmásznak egy szép hegyet, mondjuk, a Pilisben vagy külföldön. És én el tudtam képzelni, hogy én is ott vagyok, nekem a szalámi íze és a neve elég volt, hogy lássam magam előtt a Dunakanyart például, vagy a budapesti hidakat a János-hegyről.

Ez a sógorbácsi mondta, hogy úgy lehet megállapítani, hogy milyen minőségű a párizsi, hogy meg kell nyomni, és ha jön belőle ki víz, az rossz minőségű. Hát, ebből egy csöppnyi víz sem jött ki, szóval ez első osztályú, ha nem épp osztályon felüli.

* Részlet *A csokimikulásos lány* című regényből.

Amikor elment a sógorbácsi, én mindjárt elkezdtem enni a párizsit, mert az meg olyan, hogy Párizsból van, egy olyan városból, ahová csak azok jutnak el, akik nem vidéken laknak. Anyám dobott egy darabot a kutyának, a kutya megszagolta és otthagyta. Mi a fene lehet ebben, még a kutyának se kell?! Hát hús biztosan nincs. Ne edd meg, gyerek, mert ez biztos tele van valami rosszal! De én szeretem, mondtam, és ettem tovább.

Nagyon finom volt.

A házikolbász és a tollpaplan nagyon vidéki dolog, gondoltam, olyan, mint az otthonszületés, mert én otthon születtem, a mama ágyában. Még mindig megvan az az ágy, de erről senkinek nem beszélek, mert úgy gondolom, hogy ez olyan, hogy szégyen, mintha bűdös lenne a leheleted, vagy finganál hangosan.

Olyan paplant szerettem volna, ami műanyaggal van megtömve, azt nagyon korszerűnek gondoltam. Aki olyan paplannal takarózik, az biztos nem tyúkokkal meg disznókkal álmodik. Ha majd elköltözök innét, nekem olyan lesz, és reggelire párizsit fogok enni boltikenyérrel, mert a házikenyér is nagyon vidéki dolog. Amíg eszek, felkészülök, hogy elmegyek a párizsi őshazájába, Párizsba. Nem egyedül, mert lesz szerelmem, aki eljön velem, egy nagyon szép, gombszemű lány, aki mindig fogja a kezemet, akkor is, ha hideg van, és nem kesztyűvel, hanem kesztyű nélkül.

Megjöttek a nénik tollat fosztani.

Ki volt nyitva a konyhaasztal, annak a közepén volt a nagy tollkupac. Az asszonyok körbeültek, a nagypapa meg az apa nagyon izgatott volt. Rögtön édespálinkát töltöttek. Az olyan pálinka, hogy cukor volt megolvasztva, meg beleöntve valami aroma, mondjuk, barackaroma, meg víz, a végén a pálinka. Nagyon finom volt. Női ital, ahogy a nagypapa mondta, mert egy férfi nem iszik édes italt, csak erőset.

Töltögetett a két férfi, az asszonyok meg kortyoltak, aztán nagyon jókedvűek lettek. Olyan vicceket mondtak, amik a házasságra vonatkoztak, meg arra, hogy mit csinálnak otthon a férjükkel, ha még csinálják, vagy mit csináltak, amikor még csinálták, de már nem csinálják, mert mindenből megárt a sok, de a férjükből még a kevés is. Sokat nevettek, ez olyan alkalom volt, amikor néha népdalokat is írtak, de én ilyen esetre nem emlékszem. Az volt, hogy nótáztak, meg akkorákat nevettek,

hogy szétfújták a konyhában a tollat, de népdalokra nem emlékszem. Ha énekeltek, csak olyanokat énekeltek, amik már meg voltak írva.

Ha véletlen csend lett, valamelyik rögtön mondott valamit, hogy na, papa, ha becsukná a szemét, és belemarkolna ebbe a finom tollkupacba, mire gondolna? Nem tudom, hány évesek voltak ezek a nénik. Nekem öregek voltak, legalábbis öreg ruhákban voltak, kendőben, és aki kendőben van, az már eleve öreg, mindegy, hogy különben hány éves. Szép nénik csak Budapesten vannak, gondoltam, és majd lesz nekem is egy ilyen szép néni a feleségem, de én szeretni fogom, mert amúgy kiderült, hogy ezeket a szép néniket nem szereti a férjük, hanem egy másik szép nénit szeret, vagy senkit.

Láttam az osztálytársaim anyukáját mással, és nem lehetett félreérteni. Akkor azt mondta az osztálytársam, hogy ők csak barátok. Nincs olyan, hogy barátok, az egy férfi volt meg egy nő. Van olyan, hogy férfi és nő barátok? Ezt valaki kérdezte az osztályban, és akkor elkezdtek arról beszélni, hogy van olyan, meg mennyi példa van erre. Sajnos, engem is említett az a lány, akibe szerelmes voltam, hogy itt van egy jó példa, hogy közöttünk sincs semmi, csak barátság, és nem is lesz.

Nem lesz, kérdeztem tőle.

Tudod, hogy nem, nevetett.

De én nem tudtam, ha tudtam volna, biztosan nem loholok mellette mindennap, ma épp úgy, mint tegnap, de talán holnap majd változtatok, de ez csak holnap derül ki, hogy sikerült-e, mert a holnap holnap van.

Csak barátok, mondta az osztálytársam, akinek az anyukáját láttam úgy, ahogy nem akart volna mutatkozni. Láttam, hogy mit csinálnak. De ezt csinálta az apukájuk is, otthon meg azt hazudta, amit hazudott.

Mindenki hazudott.

Azt hittem, ha ezek közé az emberek közé kerülök, mindenki igazat mond, és mindenki szereti a másikat, különösen a szülők a gyerekeket, mert nekem kevés volt az a szeretés, amit otthonról hoztam.

De nem így volt.

Amikor válásra került sor, mert persze egyszer minden kiderül, vagy valaki kiderítette, egy jóbarát elkotyogta, hogy mit látott, vagy egy árulkodó jel maradt a férfi zsebében, a férfi bőrén, két apró fognyom a nyakon.

Mi a francnak kell mindig megjelölni az embert?

Pedig ez egy ösztön, tulajdonképpen ezzel a harapással a nő kijelölte a birtok határait, ez a fognyom volt az a karó, amit a földmérők levertek. Ez itt az én tulajdonom, senki nem nyúlhat hozzá, és amikor ezt a feleség észrevette, többé tényleg nem is akart hozzányúlni.

A férfi szabadkozott, hogy valami megkarmolta ott, és csak azért látszik fognyomoknak, mert olyan dolog karmolta meg, ami nagyon hasonlít a női és különösen egy konkrét nő metszőfogaira. Aztán végül be kellett látnia, hogy nem érdemes tagadni, mert ehhez nem kell hogy kilépjön a tévéből egy nyomozó, a vak is látja, miről van szó.

Váláskor persze majdnem kettétépték a gyereket, mert mindegyik akarta, és mindegyik úgy, hogy a másik ne vagy alig jusson hozzá. Hát persze, hogy nem a gyereket szerették, hanem önmagukat, erre ez a gyerek is rájött, ha meg nem, akkor egy pszichológus néni néhány terápiás alkalom alatt kiderítette.

Csak barátok, mondta az osztálytársam, aztán elsírta magát. Miért leskelődsz a szüleid után?

Csak véletlenül vettem észre.

Ha észrevetted, miért mondtad el? Nem tudod, hogy vannak dolgok, amiről hallgatni kell?

Nem tudtam.

Nem tudtad, mert hülye vidéki fasz vagy, és nem tudsz viselkedni, hogyan akarsz közénk tartozni, ha azt sem tudod, hogy mit lehet elmondani és mit nem.

Elvörösödött az arcom.

Idegen vagyok ott, ahol vagyok, mert nem tudok viselkedni, mert azt hiszem, lehet másképp is, de csak ilyennek lehet lenni, ha nem vagy ilyen, akkor kiközösítenek, ha nem ismered az akol szabályait, nem jár neked a melegség.

De én nem leszek ilyen.

Én majd szeretni fogom azt a szép nénit, és szeretni fogom azokat a gyerekeket, akiket ő szül nekem, mert hálás leszek, hogy nekem van egy ilyen szép nénim, és hogy emiatt lettek olyan szépek a gyerekek is.

Feküdj le, mondta két nevetés között az apa.

Még nem vagyok álmos.

De olyan dolgokról beszélünk, amit neked nem kell hallanod.

Nem baj, ha olyanokról, én elvagyok itt csendben.

Menj be a szobába!

Bementem és hallgatóztam, miről beszélnek, és hallottam, hogy nevetnek, és az egyik nevetés alatt végül is elaludtam.

Arról álmodtam, hogy megyek egy budapesti utcán, a buszok hangos nevetéssel húznak el mellettem. Nevetséges vagyok nekik, mert idegen vagyok, és látják rajtam. Tudják, hogy nem merek felszállni, mert nem tudom, hogy kell jegyet lyukasztani, de nem érdekel, csak nevéssenek, én egy szép nénivel megyek. Nem, ő nem az, akivel együtt élek később, vagy. De ő az, de még gyerek vagyok, ez előbb van, mint a később, minden később, később van, mint az előbb. Ő az anyukám. Beszélgetünk valamiről, aztán lehajol hozzám, magához ölel, megpuszilja az arcom, és megsimogat.

Szeret.

Nem tudom, hogy kell puszit adni, amikor közelebb kerültem egy lányhoz, hogy már mondta, hogy amikor elköszönünk, adhatok neki puszit, félve nyomtam oda az arcom.

Mit kell csinálni?

Cuppantani egy nagyot, vagy finoman odanyomni a számat az arcához. Éreztem, hogy megérinti a bőre a bőrömet, és valami puha lehelet éri az érintésnél az arcomat, és akkor volt egy apró hang.

Majd ezt is megtanulom, gondoltam, vagy lehet, hogy tudom magamtól. Csak utánozni kell azt, amit a lány csinál. Utánozom. Az utánzás tanulás, s ha már tudássá válik, többé nem utánzás.

Keljen már fel, kiabált velem a kollégiumi tanár. Nem hallotta a csengőt? Nem hallotta, hogy iskola van? Mikor akar fogat mosni, zuhanyozni, vagy ezt kihagyja? Mindegyik olyan, mintha az állatkertből jött volna.

Az állatkert is Budapesten van, gondoltam, azok az állatok budapestiek.

Én is budapesti vagyok.

A nénik elmentek, nekem iskolába kell mennem, előkotrom a konyhaszekrényből a könyveimet, a csúnyairásos füzetet. Nem mosok fogat, nem tudom még, hogy kell. Nem zuhanyzok le, mert nincs fürdőszobánk.

Megyek.